

Regelbunden tillsyn i Örnässkolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleå kommun och besökt Örnässkolan den 17–18 november 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september 2009. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Örnässkolan, dels den information som samlats in under besöket. I Örnässkolan intervjuades rektorerna, lärare, och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerne har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Örnässkolan

Tabell 1: Antal elever på Örnässkolan

Örnässkolan	Antal elever
Förskoleklass	15
Grundskola	374
Obligatorisk särskola	2

Källa: Skolans uppgifter

Örnässkolan ligger i bostadsområdet Örnäset, cirka 2 km från Luleå Centrum. Stadsdelen har ungefär 3000 invånare. Skolan är en F–9 skola där förskoleklassen och grundskolans årskurser 1–6 har cirka 130 elever och årskurserna 7–9 har cirka 350 elever.

I omgivningarna finns affärer, restauranger, kyrka, bibliotek, utomhusbad och rekreationsområde med idrottsplats. Hösten 2007 startar bygget av en ny idrottshall på skolområdet.

Skolans område gränsar mot Örnäsparken som används flitigt som utbildningsmiljö och utflyktsmål. Intill Örnäsparken finns också Örnäsets idrottsplats som nyttjas av skolan under barmarksperioden. Vintertid finns möjlighet till skridskoåkning på det närbelägna Korpcentrat. Den fina miljön kring Ormberget ligger endast två km från skolan och ger möjlighet till heldagsutflykter under hela året.

Kommunens för- och grundskolor är indelade i nio upptagningsområden där Örnässkolan tillhör Örnäsets upptagningsområde. Varje upptagningsområde har sin geografiska omfattning. Upptagningsområdet omfattar förskolor, familjedaghem, förskoleklasser, grundskolor och fritidshem. I varje upptagningsområde samverkar för- och grundskolorna i så kallade rektorsteam.

Skolan leds av två rektorer, en rektor för F–6 och en för 7–9. Rektorn för F–6 delen är även rektor för Svartöstadsskolan och Svartöstadens förskola. Till stöd har rektorerna en assistent som är placerad på skolan.

Inom F-6 delen är personalen indelad i tre arbetslag, två arbetslag inom den yngre delen F-3 och ett arbetslag inom 4–6. Eleverna är indelade i sju åldershomogena klasser. Verksamheten styrs utifrån en arbetsplan för F–6 delen. Prioriterade områden för arbetsplanen för läsåret 2008/09 är värdegrund, språk- läs och skrivutveckling, matematik, hälsa och livsstil, integrerad verksamhet samt jämställdhet.

Personalen inom 7–9-delen är organiserad i arbetsenheter och ansvarar för en klass i varje årskurs. Inom 7–9-delen arbetar man enligt en arbetsmodell som bygger på koncentrationsläsning av ämnen i sju perioder med fem veckor i varje period. Det innebär att eleverna maximalt behöver ägna sig åt åtta ämnen samtidigt. Målet med denna organisation av arbetet är, ökad koncentration i lärandet, lugnare tempo och färre arbetsprocesser på gång samtidigt.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 1: Resultat för elever i årskurs 9

	Örnässkolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007	2007
Genomsnittligt meritvärde	201,3	209,5	209,2	208,5	197,8	208,1	207,5	207,3
Andel (%) som ej nått målen i samtliga ämnen	20	19	22	21	26	20	23	24
Andel (%) behöriga till nationellt program	91	98	93	91	88	88	89	89

Källa: Skolverket

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 9

Andel (%) elever som uppnått minst Godkänt i:	Örnässkolan					Samtliga skolor i kommunen ⁴	Kommungrupp ⁵	Riket ⁶
	2003	2004	2005	2006	2007	2007	2007	2007
Engelska	.	.			85	95	95	95
Matematik					65	82	84	84
Svenska	.	.			87	96	97	96
Svenska som andraspråk	.	.	..	..	..	47	80	81

Källa: Skolverket

. = Uppgift saknas

.. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer

Kommentar och bedömning:

I F-6- delens kvalitetsredovisning för 2007/08 presenteras resultat för årskurserna 2 och 5 från nationella diagnoser och nationella ämnesprov som genomförts. För årskurs 2 framgår att 94 procent av eleverna uppnått provresultatens kravnivå i skrivning och kommunikation, medan endast 72 procent av eleverna nått kravnivån i läsning. I matematik har 72 procent uppnått målet inom området taluppfattning medan 61 procent nått målet inom områdena mätning och rumsuppfattning samt sortering, tabeller och diagram. I analysen för årskurs 2 framgår att skolan anser att resultaten i årskurs 2 visar på en samstämmighet mellan måluppfyllelsen i läsning och matematik. Den språkliga utvecklingen påverkar resultaten i båda ämnena, enligt skolan, då språket är grunden även för att förstå matematiska begrepp.

För årskurs 5 har 86 procent av eleverna nått kravnivån i svenska och matematik medan 91 procent nått kravnivån för godkänt i engelska. Ur analysen för resultaten i årskurs 5 framgår att resultaten i år 5 visar på en positiv utveckling hos eleverna även om inte samtliga elever har uppnått den uppsatta kravnivån. De extra åtgärder som de elever fått som haft problem att nå kravnivån för godkänt resultat har inte varit tillräckliga. En diskussion om orsakerna till resultatet och hur åtgärderna ska förbättras, måste enligt skolan, föras inför nästa läsår.

Betygsresultaten i årskurs 9 har varierat över åren. Vissa år har det genomsnittliga meritvärdet legat över riksgenomsnittet och vissa år under. Andel elever som är behöriga

⁴ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

⁵ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

⁶ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

till nationellt program och andelen elever som ej uppnått målen i alla ämnen har varit mer stabilt och har legat kring riksgenomsnittet. Anmärkningsvärt är dock den stora försämringen av resultaten 2007. En försämring som gäller samtliga redovisade resultatvariabler.

Flickorna uppvisar generellt högre genomsnittliga meritvärden utom för år 2007 när flickornas resultat kraftigt försämrats. Pojkarnas resultat ligger dock kvar på en nivå som motsvarar tidigare år och även motsvarar riksgenomsnittet. Flickorna har under perioden 2003-2006 varje år haft betydligt högre genomsnittligt meritvärde än pojkarna, medan pojkarna för år 2007 passerat flickorna. Det är viktigt att skolan följer upp och utvärderar denna utveckling i syfte att kunna vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

I Luleå kommuns kvalitetsredovisning för år 2007 framgår att det vid en jämförelse mellan de nationella ämnesprovns resultat och slutbetyg i årskurs 9 på de olika skolorna inom området Centrala stan så är det 3 skolor av 4 som höjer resultaten för sina elever. Av dessa tre skolor är det Örnässkolan som höjer bedömningen av måluppfyllelse mest med 14,2 procent. Vid en jämförelse över tid så har alla 4 högstadieskolorna toppar och dalar i andelen elever som blev behöriga till nationella program från 2000 till 2007. Örnässkolan hade sin topp 2004 med 97,6 procent, medan skolan 2001 hade sin lägsta andel behöriga till nationellt program med 88,3 procent. Vårterminen 2006 var 90,8 procent av eleverna behöriga till nationellt program. Som helhet bedömer personal och skolledning på Örnässkolan att resultaten är svaga.

Skolinspektionen bedömer att skolans resultat behöver förbättras men att skolan har relativt god kunskap om elevernas resultat inom 7-9- delen i form av betygsresultat och nationella ämnesprov i svenska, matematik och engelska. I de tidigare årskurserna följs resultaten upp och utvärderas på elev-, grupp- och skolnivå särskilt i ämnena svenska, matematik och engelska. Uppföljning och utvärdering behöver utvecklas i övriga ämnen och dokumenteras. Åtgärder behöver också vidtas för att förbättra måluppfyllelsen ytterligare, särskilt i ämnet matematik.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk sarskola	X	

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Inom 7-9 verksamheten sker detta i huvudsak på ett sätt som uppfyller författningarnas krav. Däremot sker inte en kontinuerlig uppföljning, utvärdering och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling inom grundskolans lägre årskurser inom alla ämnen. Huvudsakligen sker detta i ämnena svenska, matematik och engelska. Skolinspektionen bedömer att utvärdering av elevernas kunskapsutveckling måste genomföras kontinuerligt inom alla grundskolans årskurser och i alla ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framtidsyftande individuell utvecklingsplan (IUP) skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplan och kursplaner. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framåt ska läraren även ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det tidigare förbudet, att den skriftliga informationen om elevens

skolgång inte får ha karaktären av betyg, är borttaget. Rektor beslutar om utformningen av de skriftliga omdömena om elevens kunskapsutveckling samt om de också ska gälla elevens utveckling i övrigt, dvs. framför allt elevens sociala utveckling.

Eleverna vid Örnässkolan har individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna uppfattar de individuella utvecklingsplanerna som begränsade och kortfattade i sin utformning samt innehåller inte skriftliga omdömen i varje ämne som eleven får undervisning i. De individuella utvecklingsplanerna har ingen tydlig koppling till målen i de nationella styrdokumentet. Det framgår inte tydligt av planerna om elever och vårdnadshavare deltagit i framttagandet. Hur planerna ska utvärderas beskrivs inte heller. Med anledning av dessa brister anser Skolinspektionen att det är tveksamt om skolans individuella utvecklingsplaner kan anses utgöra aktuella verktyg för elevernas utveckling.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna måste förbättras inom ovanstående delar för att uppfylla författningarnas krav. För stöd i utformningen av individuella utvecklingsplaner se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i kursplanerna i årskurs 3 och 5. Enligt grundskoleförordningen ska läraren sätta betyg efter det att ett ämne eller ämnesblock har avslutats. Betyget ska bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygskriterier som har fastställts för ämnen och ämnesblock. Vid elevintervjuerna framkommer synpunkter kring hur betygsättningen genomförs ur ett rättviseperspektiv. Intervjuer och statistik från betygsättning och nationella prov i årskurs 9 visar också sammantaget på behov av fortsatta gemensamma diskussioner kring bedömning och betygsättning. Andelen elever som fått högre betyg än vad de uppnått på de nationella ämnesproven är större vid Örnässkolan än för riket som helhet de senaste två läsåren, särskilt hög andel finns i matematik. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver fortsätta och utveckla det gemensamma arbetet i personalgruppen för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning. Enligt särskoleförordningen ska elever som är mottagna i särskolan och integrerade i grundskolan undervisas efter särskolans kursplaner. Eftersom det råder oklarhet kring vilka kursplaner som de integrerade särskoleleverna undervisas efter står det inte klart efter vilka kriterier elevernas kunskaper bedöms och betygsätts. Skolinspektionen bedömer att skolan måste se till att särskoleeleverna undervisas efter rätt kursplaner för att säkerställa utgångspunkten för hur eleverna bedöms och betygsätts.

1.3.3 Betyg sätts, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygskatalog förs enligt förordningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt läroplanen ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete och därmed också ange en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Enligt skolledning och personal utgör läroplanens mål att uppnå skolans huvudsakliga inriktning av undervisningen. Mål att sträva mot styr endast i begränsad omfattning undervisningen, särskilt inom 7-9 verksamheten. Skolinspektionen bedömer att läroplanens mål och kursplanernas strävansmål på ett tydligare sätt måste påverka skolans inriktning av undervisningen. Som tidigare påpekats råder det oklarhet kring vilka kursplaner som elever mottagna i särskolan men integrerade i grundskolan undervisas efter. Detta måste skolan åtgärda.

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt läroplanen ska samarbetsformer utvecklas mellan förskoleklass, skola och fritidshem för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet. Enligt läroplanen ska läraren dessutom se till att eleverna får möjlighet till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang samt möjlighet att arbeta ämnesövergripande. Lärarna ska även samarbeta med andra lärare för att nå utbildningens mål. Organisation av verksamheten och de arbetssätt som används ska ge utrymme för olika kunskapsformer.

Tillsynen visar att samarbetsmöjligheterna mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidsverksamhet genomförs i relativt stor utsträckning. Däremot förekommer samverkan mellan F-6 -delen och 7-9- delen i alltför liten utsträckning. Skolan har inte lyckats skapa en röd tråd i verksamheten och en verksamhet som har ett tydligt F-9- perspektiv. Det finns enligt alla intervjuade en tydlig åtskillnad mellan verksamheterna inom grundskolans tidigare år och senare år.

Skolinspektionen bedömer därför att samverkan inom grundskolans verksamhet bör utvecklas för att effektivare kunna stödja elevernas utveckling och lärande.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov
Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen och särskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Åtgärdsprogram utarbetas alltid på skolan när det framkommer att eleven är i behov av särskilt stöd. Elever och föräldrar deltar i utarbetandet tillsammans med lärare och berörd person från skolans elevhälsoteam. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen fått tillgång till saknar dock tydliga mål som kan utvärderas och skolans åtgärder framgår inte heller tydligt.

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen behöver förbättras för att bli ett effektivt stöd i arbetet med särskilda stödåtgärder. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Intervjuer med skolledning, personal och elever visar att skolan inte utgör en trygg miljö för alla elever. Skolans enkät till eleverna visar också att alla elever på skolan inte känner sig trygga. Trots skolans genomtänkta arbete med normer och värden och vars resultat, enligt intervjuer, har förbättrats förekommer ändå återkommande fall där elever utsätts för kränkningar.

Skolinspektionen bedömer utifrån denna bakgrund att skolan ytterligare måste intensifiera sitt arbete med normer och värden så att kränkningar upphör och alla elever känner sig trygga på skolan.

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Utifrån bedömningspunkt 2.1.1 bedömer Skolinspektionen att skolans värdegrundsarbete behöver fortsätta att förbättras.

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Vid inspektionsbesöket var huvudmannen, enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling, skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Skolan har upprättat två likabehandlingsplaner, en för F-6- verksamheten och en för 7-9- verksamheten. Den likabehandlingsplan som upprättats för F-6 -delen upptar dock inte situationer där vuxna kränker elever, innehåller inte en tydlig ansvarsfördelning samt saknar beskrivning av hur uppföljning och utvärdering av planen ska genomföras Skolinspektionen bedömer att F-6-delens likabehandlingsplan inte motsvarar kraven i lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att från och med den 1 januari 2009 regleras kraven på årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14a kapitlet i skollagen samt i diskrimineringslagen. Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från denna reglering. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar. Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering till att åtgärder behövs inom obligatorisk särskola se avsnitt 3.3.4

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen inom ramen för kursplanerna.

Vid Örnässkolan används tid för elevens val förutom till verksamhet som innebär breddning eller fördjupning av elevens kunskaper i ett eller flera ämnen även till att göra klart arbetsuppgifter eleverna inte hunnit göra klart eller till att göra läxor.

Skolinspektionen bedömer att det senare användandet av tid för elevens val inte överensstämmer med intentionerna bakom elevens val även om läxhjälp och stöd för att bli klar med arbetsuppgifter från skolan generellt är positivt. Skolan

måste därför se över användandet av tid för elevens val så att det överensstämmer med författningarnas krav.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmaterial, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Vid tillsynsbesöket framkommer exempel på att eleverna erlägger vissa avgifter. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver säkerställa att den sammantagna kostnaden för en enskild elev kan betraktas som enstaka och obetydlig.

3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt särskoleförordningen kan en elev som är mottagen i särskolan få sin undervisning i en klass i grundskolan om berörda rektorer är ense om detta och elevens vårdnadshavare medger detta. Särskolans kursplaner gäller för en integrerad elev. Örnässkolan har elever som är mottagna i särskolan och integrerade i grundskolans 7–9 verksamhet. Vid tillsynen framkommer att det för ansvariga lärare är oklart efter vilka kursplaner dessa elever undervisas. Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att elever mottagna i särskolan och integrerade i grundskolan undervisas efter särskolans kursplaner.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorer vid Örnässkolan håller sig väl förtrogna med det dagliga arbetet i

skolan och utövar till stora delar sitt pedagogiska ledarskap på ett bra sätt. Rektorerna har dock inte tillräckligt tydligt tagit sitt ledningsansvar för skolans kvalitetsarbete. Uppföljning och utvärdering av skolans resultat har inte genomförts i tillräcklig omfattning för att kunna bilda underlag för skolans förbättringsarbete. Elever mottagna i särskolan och integrerade i grundskolan undervisas inte i enlighet med reglerna för integrerade särskoleelever som tidigare påpekats. Skolinspektionen bedömer att rektorerna måste ta ett tydligare ansvar för skolans kvalitetsarbete. Rektorn för 7–9- verksamheten måste också ta ansvar för att elever mottagna i särskolan och integrerade i grundskolan undervisas i enlighet med författningarna.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering

För elever mottagna i särskolan gäller särskolans timplan. Efter beslut av rektorn i särskolan får de avvikelser göras från särskolans timplan som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

För elever mottagna i särskolan och integrerade i Örnässkolans 7–9- verksamhet har avvikelser gjorts från särskolans timplan. Enligt den undervisande personalen undervisas dessa elever i huvudsak efter grundskolans timplan. Något beslut om detta har inte fattats av rektor i särskolan utan detta har överenskomits genom muntliga samtal mellan lärare och vårdnadshavare.

Skolinspektionen bedömer att beslut om de förändringar som gjorts av timplanen för integrerade särskoleelever måste fattas av rektor för särskolan.

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måloppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåtts. Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måloppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt att följa upp och utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

Skolan har ett till vissa delar fungerande kvalitetsarbete även om det inte kan betecknas som tillräckligt systematiskt över tid och över hela verksamheten.

Skolan dokumenterar och följer upp elevernas kunskapsutveckling företrädesvis i svenska, matematik och engelska. På skolnivå saknas för de yngre eleverna i övriga ämnen en systematisk dokumentation och utvärdering av elevernas kunskapsresultat. Skolan bör systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsarbetet behöver utvecklas ytterligare och bedrivs mer systematiskt.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje kommun och varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet samt varje kommunalt bedrivet fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Örnässkolan har två kvalitetsredovisningar, en för verksamheten inom F-6 -delen och en inom 7-9- delen. Strukturen för de båda kvalitetsredovisningarna är densamma. Kvalitetsredovisningarna är som helhet lättlästa och tydliga. De innehåller förutsättningar, resultat och analys av åtgärder för förbättring. Inom F-6- delen återges redovisningar av vissa kunskapsresultat. Analys av redovisade resultat genomförs men redovisning och analys av den övriga måluppfyllelsen behöver utvecklas. Verksamheten i förskoleklassen utvärderas inte i kvalitetsredovisningen. Delaktigheten i framtagandet av kvalitetsredovisningen hos samtlig personal, elever och föräldrar kan också förbättras. Vid tillsynstillfället saknades redovisning av kunskapsresultat i kvalitetsredovisningen för 7-9-verksamheten. Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen för F-6- delen måste utvecklas till att tydligare innehålla en bedömning av måluppfyllelsen i fler ämnen och innehålla en beskrivning av åtgärder för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen måste också innehålla samtliga verksamheter. Bedömning av resultat i förhållande till de nationella målen måste också utvecklas i 7-9- delens kvalitetsredovisning. För närmare stöd i utformandet av kvalitetsredovisningar se Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2009-05-14 Umeå

Stefan Persson

Pär Axelsson